

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Yer Alan Değerler Kapsamında

Mesnevi'den Hikayeler

Ece KARAZ
Barış KARAZ

Ece KARAZ • Barış KARAZ

**Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Yer Alan Değerler Kapsamında
MESNEVİ'DEN HİKAYELER**

ISBN 978-625-8789-99-7

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2026, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Temmuz 2026, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Özgürel
Dizgi-Grafik Tasarım: Beyza Nur Erdoğan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

YAZARLAR HAKKINDA

Ece KARAZ

Ece Karaz, Mersin Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği bölümünü bitirdikten sonra Türkçe Eğitimi alanında yüksek lisans yaptı. Şu anda hem Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Türkçe öğretmeni olarak çalışmakta hem de doktora eğitimine devam etmektedir.

Bariş KARAZ

Bariş Karaz, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği bölümünü bitirdikten sonra Türkçe Eğitimi alanında yüksek lisans yaptı. Şu anda özel sektörde yönetici olarak görev yapmaktadır.

ÖN SÖZ

Toplumların geleceği, yalnızca bilgiyle donanmış bireyler yetiştirmelerine değil; aynı zamanda değerlerini benimseyen, bu değerleri davranışlarına yansıtan ve yaşatan nesiller yetiştirmelerine bağlıdır. Sevgi, saygı, adalet, dürüstlük, sorumluluk, yardımseverlik ve gibi değerler; bireyin hem kendisiyle hem de toplumla sağlıklı ilişkiler kurmasının temelini oluşturur. Bu nedenle eğitim, bilgi aktarımının ötesinde; erdemli, duyarlı ve sorumluluk sahibi bireyler yetiştirme sürecidir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli de eğitimi bu anlayış doğrultusunda ele almakta; öğrencilerin yalnızca akademik başarılarını değil; aynı zamanda erdem, değer ve eylem bütünlüğü içinde gelişimlerini hedeflemektedir. Modelde yer alan değerler, bireyin günlük yaşamında davranışa dönüşebildiği ölçüde anlam kazanmakta; bu nedenle değerlerin öğrencilere somut örnekler aracılığıyla kazandırılması önem taşımaktadır. Bu noktada hikâyeler, değerlerin öğrenciler tarafından somut yaşantılar üzerinden anlamlandırılmasını ve içselleştirilmesini sağlayan etkili araçlardan biridir.

Asırlar boyunca farklı coğrafyalarda milyonlarca insana rehberlik eden Mesnevî, yalnızca edebî bir eser değil; insanı, toplumu ve yaşamı anlamaya yönelik derin bir hikmet kaynağıdır. Mevlânâ, hikâyelerinde doğrudan öğüt vermek yerine düşündürmeyi, sorgulatmayı ve okuyucunun kendi hakikatine ulaşmasını sağlamayı tercih etmiştir. Bu yönüyle Mesnevî, değerler eğitiminin temel ilkeleriyle örtüşen güçlü bir anlatım geleneği sunmaktadır. Mesnevî'den seçilen hikâyeler, öne çıkan değerlerle ilişkilendirilmiş; her bir anlatının hangi değeri desteklediği dikkate alınarak okuyucuya sunulmuştur. Böylece hem klasik bir kültür mirası günümüz eğitim anlayışıyla buluşturulmuş hem de öğretmenler, öğrenciler, ebeveynler ve değerler eğitimi alanında çalışan araştırmacılar için yararlanılabilecek bir kaynak oluşturulması hedeflenmiştir.

Kültürel mirasımızın önemli eserlerinden biri olan Mesnevî'nin, bugünün eğitim ortamlarında da değerler eğitimine katkı sunmaya devam edeceğine inanıyoruz. Hikâyelerin satır aralarında saklı olan anlamların, okuyucuların yalnızca düşünce dünyalarına değil; davranışlarına, ilişkilerine ve hayata bakışlarına da dokunmasını diliyoruz.

Ece KARAZ - Barış KARAZ

Temmuz, 2026

İÇİNDEKİLER

Yazarlar Hakkında.....	iii
Ön Söz.....	iv
Giriş.....	1
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi ve Mesnevi.....	1
Adalet Değeri	4
Sivrisinek ve Rüzgâr	5
Hasta Adam.....	6
Lokman'ın Planı.....	8
Hz. Musa'nın Allah'a Sualî	9
Tilki'nin Kurnazlığı	10
Köle.....	11
Hz. Ali	12
Kuzu	13
Çalışkanlık Değeri.....	14
Dervişin Beklentisi.....	15
Miskin Köpek.....	16
Dostluk Değeri.....	17
Ayıdan Dost Olur Mu?.....	18
Kader	19
Duyarlılık Değeri.....	20
Kölenin Hali	21
Lokman Hekim.....	22
Dürüstlük Değeri.....	23
Eşeğin Akli	24
Akılsız Adam ve Hırsız	25
Kurnaz Tilki	26
Kedi Buysa Yediği Et Nerede.....	27
Kurnaz Adam.....	28
Bekçi.....	29
Avcı ve Kuş	30
Estetik.....	31
Aslan Dövmesi	32
Mütevazılık Değeri.....	33
Kim O?	34
Kibirli Fare.....	35
Fırtına.....	36
Sineğin Hali	37
Eyaz'ın Duruşu.....	38

Sufinin Savaşı	39
Cimriliğin Alevi.....	40
Eşegin İsteği.....	41
Bir Testi Su.....	42
Özgürlük Değeri.....	44
Özgür Tutsak.....	45
Papağan ve Arkadaşları.....	46
Saygı Değeri.....	47
Doktor ve Yaşlı Adam	48
Karıncaların Hayranlığı.....	49
Filozof	50
Üzüm Meselesi.....	51
Kölenin Sadakati.....	52
Hz. Osman'ın Saygısı.....	53
Sevgi Değeri	54
Mecnun'un Sevgisi.....	55
Gönül Hastalığı.....	56
Yol Arkadaşlığı.....	57
Şeyhin Gönül Gözü.....	58
Zahidin Gözyaşları.....	59
Acı Karpuz.....	60
Kel Papağan	61
Çobanın Duası.....	62
Aşığın Ölümü.....	63
Sevdiğini Bekleyen Adam.....	64
Hz. Hamza	65
Sorumluluk Değeri.....	66
Uyuyan Nöbetçiler	67
Dervişin Eşegi	68
Eşek Akı.....	69
Saf Adam.....	70
Birlikten Kuvvet Doğar.....	71
Tavşan'ın Kurnazlığı	72
Yardımseverlik Değeri	73
Cömert Baba	74
Ekmek Mi? Gözyaşı Mı?	75
Tasarruf Değeri	76
Cömert Vezir	77
Kaynakça.....	78

GİRİŞ

Bu kitap, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan değerler ile Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçilmiş hikaye örneklerini buluşturmayı amaçlamaktadır. Mesnevi'de yer alan hikayeler evrensel değerleri dile getirirken aynı zamanda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi ile yan yana geldiğinde öğretmenler ve öğrenciler için değerler eğitimi bağlamında yararlanılabilecek edebi bir kaynak niteliğinde olacaktır.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ERDEM-DEĞER-EYLEM ÇERÇEVESİ VE MESNEVİ

“Değer; kişinin varoluşsal olarak anlam kazanmasına, hayata anlam katmasına, kendi içinde ahenkli olmasına, ahlaklı ve erdemli bir kişilik yapısı kazanmasına ve böylece tekâmülüne hizmet eder” (MEB, 2025). Dolayısıyla değerler, insan hayatının ve toplumun her alanında yer almaktadır. Sağlıklı bireylerin yetişmesi için değerlerin kazandırılması önemlidir.

Değerler eğitimi, bireyin insanı diğer canlılardan ayıran özelliklerini ve insana özgü olanaklarını geliştirmesine; bu doğrultuda tüm insani etkinliklerini insancıl amaçlara uygun şekilde gerçekleştirebilmesine katkı sağlayan bir eğitim sürecidir (Dilmaç ve Ulusoy, 2014). Kişilik, karakter ve ahlak eğitimi anlayışının günümüzdeki geliştirilmiş biçimi olarak değerlendirilen değerler eğitimi, özellikle son yıllarda eğitim alanında üzerinde en fazla durulan konulardan biri hâline gelmiştir (Önder, 2011). Değerler eğitiminin eğitim sistemindeki bu merkezi konumu, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde benimsenen Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nin temel hareket noktalarından birini oluşturmaktadır.